

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 lipca 2021 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że A. B. jako pracownik u płatnika składek Fundacja (...) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 1 czerwca 2020 roku do dnia 31 maja 2021 roku.

Z analizy dokumentów zapisanych w systemie informatycznym ZUS wynika, że A. B. została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego od dnia 1 czerwca 2020 roku do dnia 31 maja 2021 roku z kodem tytułu ubezpieczenia – pracownik.

W ocenie Oddziału w przedmiotowej sprawie świadczenie pracy w ramach umowy o pracę nie miało miejsca. Przedłożone wyjaśnienia oraz dokumenty nie stanowią wystarczającego dowodu świadczącego o rzeczywistym wykonywaniu pracy przez A. B. u płatnika składek FUNDACJA (...), a potwierdzają jedynie fakt formalnego ich sporządzenia w celu uwiarygodnienia nieistniejącego stosunku pracy.

Zdaniem ZUS A. B. nie wykonywała pracy u płatnika składek FUNDACJA (...), a została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych jedynie w celu uzyskania tytułu do ubezpieczeń społecznych od 1 czerwca 2020 r. do 31 maja 2021 r., z którego nabywa się prawa do wypłaty świadczeń w razie choroby, przysługującego osobie o statusie pracownika.

(decyzja – k. 67 verte – 69 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Odwołanie od w/w decyzji wniosła A. B. reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika zarzucając jej naruszenie przepisu art. 6 ust 1 pkt 1, art. 11 ust 1 i art. 12 ust 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 83 § 1 Kodeksu cywilnego w związku z art. 300 Kodeksu pracy – poprzez bezzasadne przyjęcie, wbrew przedstawionym w toku sprawy dokumentom i zgromadzonym dowodom, iż umowa o pracę zawarta w dniu 1 czerwca 2020 roku pomiędzy nią, a Fundacją (...) do góry miała charakter pozorny i jako taka nie mogła rodzić skutków w postaci objęcia odwołującej obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowemu.

Na tle powyższego wniesiono o zmianę zaskarżonej decyzji w całości i stwierdzenie, że skarżąca jako pracownik u płatnika składek Fundacja (...) do góry podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 1 czerwca 2020 roku do dnia 31 maja 2021 roku oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

(odwołanie – k. 3-8)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych podnosząc argumentację, jak w zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie – k. 11-13)

Na rozprawie w dniu 14 stycznia 2022 roku zainteresowany w sprawie Ł. B. będący prezesem Fundacji (...) występujący w imieniu płatnika składek przyłączył się do odwołania.

(rozprawa z dnia 14 stycznia 2022 roku e-protokół (...):01:48 – 00:02:59 – płyta CD – k. 105)

Na rozprawie w dniu 11 marca 2022 roku pełnomocnik wnioskodawczyni poparł odwołanie, zaś pełnomocnik ZUS wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(rozprawa z dnia 11 marca 2022 roku e-protokół (...):04:41 – 00:23:06 – płyta CD – k. 158)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Fundacja (...) w Ł. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 7 listopada 2014 roku. Celem działania organizacji jest między innymi: pomoc społeczna, w tym pomoc osobo w trudnej sytuacji życiowej ich rodzinom i bliskim oraz wyrównywanie szans tych osób, ich rodzin i bliskich. Obecnie prezesem zarządu fundacji jest Ł. B..

(wypis z KRS – k. 3 verte – 6 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Fundacja (...) w Ł. w zakresie przedmiotu swojej działalności zajmuje się drobnymi przebudowami, remontami.

(zeznania płatnika składek na rozprawie w dniu 11 marca 2022 roku e-protokół (...):04:14-00:04:38 – płyta CD – k. 158 w związku z rozprawą z dnia 14 stycznia 2022 roku e-protokół (...):19:34 – 00:33:32 – płyta CD – k. 105)

Ł. B. jest szwagrem skarżącej.

(zeznania wnioskodawcy na rozprawie w dniu 11 marca 2022 roku e-protokół (...):02:10-00:04:14 – płyta CD – k. 158 w związku z rozprawą z dnia 14 stycznia 2022 roku e-protokół (...):03:05 – 00:19:34 – płyta CD – k. 105)

W dniu 1 września 2017 roku pomiędzy Fundacją (...) w Ł. reprezentowaną przez Prezesa Fundacji – (...), a A. B. została zawarta umowa o pracę na czas określony od dnia 1 września 2017 roku do dnia 31 sierpnia 2018 roku, na mocy której ubezpieczona została zatrudniona na stanowisku zaopatrzeniowca, w wymiarze czasu pracy 1/1 etatu z wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 2000 złotych brutto miesięcznie. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano: siedzibę fundacji, zaś jako termin rozpoczęcia pracy wskazano 1 września 2017 roku.

(umowa o pracę – k. 54 załączonych do sprawy akt organu rentowego i w aktach osobowych załączonych do sprawy, zeznania wnioskodawcy na rozprawie w dniu 11 marca 2022 roku e-protokół (...):02:10-00:04:14 – płyta CD – k. 158 w związku z rozprawą z dnia 14 stycznia 2022 roku e-protokół (...):03:05 – 00:19:34 – płyta CD – k. 105)

Z tytułu zatrudnienia na podstawie w/w umowy o pracę skarżąca została zgłoszona przez płatnika składek do ubezpieczeń społecznych tj. w okresie od dnia 1 września 2017 roku do dnia 31 sierpnia 2018 roku i w tym okresie od dnia 10 stycznia 2018 roku do dnia 24 czerwca 2018 roku oraz od dnia 30 sierpnia 2018 roku do dnia 27 lutego 2019 roku była niezdolna do pracy.

(okoliczność bezsporna)

Przed ponownym zgłoszeniem do ubezpieczeń społecznych przez płatnika składek Fundacja (...) A. B. od dnia 1 września 2018 roku nie posiadała tytułu do ubezpieczeń społecznych.

(okoliczność bezsporna)

W 2020 roku przedmiotowa fundacja w związku sytuacją finansową złożyła do (...) wniosek o dofinansowanie, co w konsekwencji zaowocowało zawarciem umowy w tym zakresie. Wysokość dofinansowania powiązana była z ilością zatrudnionych już pracowników, chodziło o utrzymanie zatrudnień. Koniec umowy oznaczał koniec zobowiązania wobec (...).

(zeznania płatnika składek na rozprawie w dniu 11 marca 2022 roku e-protokół (...):04:14-00:04:38 – płyta CD – k. 158 w związku z rozprawą z dnia 14 stycznia 2022 roku e-protokół (...):19:34 – 00:33:32 – płyta CD – k. 105, dokumentacja finansowa spółki – k. 92-95, umowa – k. 131-154 verte, faktury w kopercie – k. 120)

W dniu 1 czerwca 2020 roku pomiędzy Fundacją (...) w Ł. reprezentowaną przez Prezesa Fundacji – (...), a A. B. została zawarta umowa nazwana umową o pracę na czas określony od dnia 1 czerwca 2020 roku do dnia 31 maja 2021 roku, na mocy której A. B. została zatrudniona na stanowisku zaopatrzeniowca w wymiarze czasu pracy 1/1

etatu z wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 2600 złotych brutto miesięcznie. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano: siedzibę firmy, zaś jako termin rozpoczęcia pracy wskazano 1 czerwca 2020 roku.

(świadczenie pracy – k. 17-18 i w aktach osobowych załączonych do sprawy, umowa o pracę – k. 53 załączonych do sprawy akt organu rentowego i w aktach osobowych załączonych do sprawy, lista pracowników – k. 82-84, 86-87)

Stanowisko pracy wnioskodawczynie związane było z dofinansowaniem z (...).

(zeznania płatnika składek na rozprawie w dniu 11 marca 2022 roku e-protokół (...):04:14-00:04:38 – płyta CD – k. 158 w związku z rozprawą z dnia 14 stycznia 2022 roku e-protokół (...):19:34 – 00:33:32 – płyta CD – k. 105)

Z przedłożonego orzeczenia lekarskiego z dnia 1 czerwca 2020 roku wynikało, że A. B. była zdolna do podjęcia pracy.

(skierowanie – k. 44-45, orzeczenie lekarskie – k. 51 załączonych do sprawy akt organu rentowego i w aktach osobowych załączonych do sprawy)

Z karty szkolenia wstępnego wynika, że w dniu 1 czerwca 2020 roku A. B. odbyła szkolenie BHP- instruktaz ogólny i stanowiskowy. Ubezpieczona nie potrafiła jednak dookreślić kto prowadził ów szkolenie.

(karta szkolenia wstępnego – k. 48 załączonych do sprawy akt organu rentowego i w aktach osobowych załączonych do sprawy, zeznania wnioskodawczynie na rozprawie w dniu 11 marca 2022 roku e-protokół (...):02:10-00:04:14 – płyta CD – k. 158 w związku z rozprawą z dnia 14 stycznia 2022 roku e-protokół (...):03:05 – 00:19:34 – płyta CD – k. 105)

Wnioskodawczynie miały obowiązywać następujące normy czasu pracy: 8 godzin na dobę oraz przeciętnie 40 godzin w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym.

(informacja – k. 46-47 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Skarżąca miała pracować w godz. od 7 do 15.

(zeznania wnioskodawczynie na rozprawie w dniu 11 marca 2022 roku e-protokół (...):02:10-00:04:14 – płyta CD – k. 158 w związku z rozprawą z dnia 14 stycznia 2022 roku e-protokół (...):03:05 – 00:19:34 – płyta CD – k. 105)

Wnioskodawczynie nie miała pisemnego zakresu obowiązków.

(zeznania wnioskodawczynie na rozprawie w dniu 11 marca 2022 roku e-protokół (...):02:10-00:04:14 – płyta CD – k. 158 w związku z rozprawą z dnia 14 stycznia 2022 roku e-protokół (...):03:05 – 00:19:34 – płyta CD – k. 105)

Skarżąca dostarczała na budowę materiały budowlane tj. kleje, zaprawy. używając do tego celu samochodu służbowego.

(zeznania wnioskodawczynie na rozprawie w dniu 11 marca 2022 roku e-protokół (...):02:10-00:04:14 – płyta CD – k. 158 w związku z rozprawą z dnia 14 stycznia 2022 roku e-protokół (...):03:05 – 00:19:34 – płyta CD – k. 105, zeznania świadka S. W. na rozprawie w dniu w dniu 14 stycznia 2022 roku e-protokół (...):34:50-00:45:14 – płyta CD – k. 105, zeznania świadka A. M. na rozprawie w dniu w dniu 14 stycznia 2022 roku e-protokół (...):46:02-00:54:38 – płyta CD – k. 105, zeznania świadka T. G. na rozprawie w dniu w dniu 14 stycznia 2022 roku e-protokół (...):55:37-01:03:35 – płyta CD – k. 105, zeznania świadka M. S. na rozprawie w dniu w dniu 14 stycznia 2022 roku e-protokół (...):04:07-01:11:01 – płyta CD – k. 105)

Nie było potrzeby codziennego przywożenia w/w materiałów.

(zeznania świadka T. G. na rozprawie w dniu w dniu 14 stycznia 2022 roku e-protokół (...):55:37-01:03:35 – płyta CD – k. 105)

Praca wnioskodawczynie nie była nadzorowana.

(zeznania płatnika składek na rozprawie w dniu 11 marca 2022 roku e-protokół (...):04:14-00:04:38 – płyta CD – k. 158 w związku z rozprawą z dnia 14 stycznia 2022 roku e-protokół (...):19:34 – 00:33:32 – płyta CD – k. 105)

W godzinach, w których skarżąca miała świadczyć pracę na rzecz swojego pracodawcy dokonywała płatności kartą.

(wydruk z rachunku bankowego – k. 112-117)

W toku postępowania kontrahent płatnika załączył do sprawy faktury sprzedażowe materiałów budowlanych datowane na: 2 czerwca 2020 roku, 16 czerwca 2020 roku, 18 czerwca 2020 roku, 19 czerwca 2020 roku, 20 czerwca 2020 roku, 22 czerwca 2020 roku, 1 lipca 2020 roku, 2 lipca 2020 roku.

(faktury w kopercie załączonej do sprawy)

Z list płac wynika, że wynagrodzenie skarżącej kształtowało się w następujący sposób:

1. czerwiec 2020 roku – 1928,62 złotych (kwota do wypłaty);
2. lipiec 2020 roku – 1793,94 złotych (kwota do wypłaty);
3. sierpień 2020 roku – 1170,80 złotych (kwota do wypłaty);
4. wrzesień 2020 roku – 0 złotych (kwota do wypłaty);
5. październik 2020 roku – 0 złotych (kwota do wypłaty);
6. listopad 2020 roku – 0 złotych (kwota do wypłaty);
7. grudzień 2020 roku – 0 złotych (kwota do wypłaty);
8. styczeń 2021 roku – 1033,77 złotych (kwota do wypłaty);
9. luty 2021 roku – 2069,67 złotych (kwota do wypłaty);
10. marzec 2021 roku – 1938,10 złotych (kwota do wypłaty);
11. kwiecień 2021 roku – 1306,52 złotych (kwota do wypłaty);
12. maj 2021 roku – 120,81 złotych (kwota do wypłaty).

Na wskazanych listach płac brak jest podpisów wnioskodawczynie potwierdzających odbiór przez nią w/w wynagrodzenia.

(karty wynagrodzeń - k. 42-43, oświadczenie – k. 50 załączonych do sprawy akt organu rentowego i w aktach osobowych załączonych do sprawy)

Wnioskodawczynie była niezdolna do pracy od dnia 21 lipca 2020 roku do dnia 18 stycznia 2021 roku oraz od dnia 22 marca 2021 roku do dnia 30 maja 2021 roku z powodu bólu kręgosłupa oraz silnej alergii.

(zestawienie czasu pracy – k. 30 verte – 41 załączonych do sprawy akt organu rentowego, listy obecności w kopercie – k. 120, dokumentacja medyczna – k. 43-78, (koperta) – k. 79, zeznania wnioskodawczynie na rozprawie w dniu 11 marca 2022 roku e-protokół (...):02:10-00:04:14 – płyta CD – k. 158 w związku z rozprawą z dnia 14 stycznia 2022 roku e-protokół (...):03:05 – 00:19:34 – płyta CD – k. 105)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zawarte w aktach sprawy i aktach organu rentowego, w tym załączonych do sprawy, których prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała, a także w oparciu o zeznania ubezpieczonej, płatnika składek i powołanych w sprawie świadków.

Sąd, jedynie, częściowo dał wiarę zeznaniom ubezpieczonego, płatnika składek i powołanych w sprawie świadków, w zakresie, w jakim posłużyły do poczynienia ustaleń.

W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego, brak jest podstaw do przyjęcia, iż stosunek pracy, na podstawie zawartej na okres od dnia 1 czerwca 2020 roku do dnia 31 maja 2021 roku. umowy o pracę, faktycznie był realizowany w ramach pracowniczego podporządkowania. Podnieść należy iż zebrany w sprawie materiał dowodowy tej okoliczności nie potwierdza.

Samo zawarcie umowy o pracę oraz inne formalne dokumenty sporządzane w związku zatrudnieniem tj. listy płac, lista obecności czy orzeczenie lekarskie nie są jeszcze wystarczającym dowodem na to, że wnioskodawczyni faktycznie wykonywała czynności objęte stosunkiem pracy. Całokształt przeprowadzonych dowodów i ich ocena przemawia za tym, że zostały one sporządzane jedynie dla potrzeb formalnego uzewnętrznienia zawarcia umowy o pracę. W ocenie sądu zebrany w sprawie materiał dowodowy nie potwierdził, aby odwołująca w ramach spornej umowy wykonywała pracę na rzecz płatnika w reżimie stosunku pracy. Sama okoliczność wypłacania wnioskodawczyni wynagrodzenia i jego przyjmowanie oraz wykonywanie doraźnych czynności, nie świadczy jeszcze o tym, że doszło do świadczenia pracy w ramach stosunku pracy. Odnośnie wypłacania skarżącej wynagrodzenia sąd zwrócił uwagę, że pomimo jej twierdzeń o tym, że fakt odbioru wynagrodzenia kwitowała, to na zgromadzonych w sprawie listach płac brak jest jakiegokolwiek podpisu wnioskodawczyni potwierdzającego wskazaną okoliczność.

W niniejszej sprawie zgodnie z treścią spornej umowy nazwanej umową o pracę, A. B. została zatrudniona na stanowisku zaopatrzeniowca.

Zdaniem sądu analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego potwierdza, iż pomiędzy zeznaniami wnioskodawczyni, płatnika składek oraz powołanych w sprawie świadków występowały zasadnicze rozbieżności.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na kwestię zakresu obowiązków, które wnioskodawczyni miała wykonywać na stanowisku zaopatrzeniowca. W istocie, zarówno z zeznań skarżącej, jak i powołanych w sprawie świadków wynikało, że skarżąca dostarczała na budowę materiały budowlane tj. kleje, zaprawy. używając do tego celu samochodu służbowego.

Uwagę tutejszego sądu zwrócił jednak fakt, że dopiero w toku swych zeznań ubezpieczona wskazywała, że w wolnych chwilach zajmowała się sprząaniem, robiła porządki wokół budynków. Na tego rodzaju okoliczność wnioskodawczyni w żadnym stopniu nie powoływała się choćby w odwołaniu od zaskarżonej decyzji ZUS, wskazując jedynie konsekwentnie, że do jej obowiązków należał zakup i przywożenie materiałów budowlanych. Również świadek T. G. w żadnym stopniu nie potwierdził, aby wnioskodawczyni świadcząc pracę na rzecz przedmiotowej fundacji, zajmowała się sprząaniem.

Za wewnętrznie sprzeczne należało uznać zeznania ubezpieczonej odnośnie kwestii dokonywania przez nią zakupów wspomnianych materiałów budowlanych. Odwołująca w pierw wskazywała, że ów zakupy robiła w sklepie, by w następnej kolejności twierdzić, że wszystko opłacane było później przez prezesa fundacji. Natomiast na fakturach znajdowała się też adnotacja o zapłacie gotówką. Jeśli zapłata następowała gotówką to brak jest dowodów na rozliczenia, np. co do pobranych zaliczek na materiały.

Wątpliwości sądu budzi także okoliczność dotycząca sposobu zgłaszania, umawiania się co do ewentualnych zamówień w/w materiałów budowlanych. Świadek S. W. wskazywał, że to brygadzysta zlecał owe czynności, świadek A. M. wskazywał, że umawiano się telefonicznie z wnioskodawczynią odnośnie tego co miała kupić, wówczas dowoziła stosowne materiały, świadek T. G. wskazywał, że szefowi zgłaszano co należy kupić, chyba skarżąca była na budowie, z kolei świadek M. S. wskazywał, że zamówienia składano wnioskodawczyni, gdy przyjeżdżała. Ze stwierdzenia świadka

A. M. można również wyprowadzić konkluzję, że nawet w sytuacji gdyby wnioskodawczyni faktycznie przyjeżdżała na budowę, przywoziła materiały jednak tylko na skutek uzgodnień przeprowadzonych w ramach wcześniejszego kontaktu telefonicznego, to zdaniem sądu świadczenie pracy w tego rodzaju kształcie z pewnością nie może zostać zakwalifikowane jako świadczenie w ramach reżimu określonego zasadami umowy o pracę.

Co więcej, nawet przy założeniu, że wnioskodawczyni w istocie dokonywała zakupów w/w materiałów budowlanych, trudno uznać zgodnie z jej twierdzeniami oraz płatnika składek, że ów zakupów dokonywała codziennie, skoro przedstawione w toku postępowania faktury sprzedażowe na zakup materiałów budowlanych dotyczą jedynie okresu czerwiec – lipiec 2020 roku i zostały opatrzone datami: 2 czerwca 2020 roku, 16 czerwca 2020 roku, 18 czerwca 2020 roku, 19 czerwca 2020 roku, 20 czerwca 2020 roku, 22 czerwca 2020 roku, 1 lipca 2020 roku, 2 lipca 2020 roku. W takim wypadku nie wiadomo tak naprawdę czym wnioskodawczyni zajmowała się w pozostały dni, w których miała świadczyć pracę.

Nieścisłości występują również w obrębie zeznań samych świadków powołanych w sprawie odnośnie ich twierdzeń dotyczących ilości razy, kiedy skarżąca miała przyjeżdżać na budowę. Świadek S. W. wskazywał, że ubezpieczona przyjeżdżała na budowę 2-3 razy, potem przez dłuższy czas nie pojawiała się, świadek A. M. wskazywał, że skarżąca dowoziła jedynie materiały budowlane i po tym nie przebywała już na budowie, świadek T. G. nie potrafił jednoznacznie dookreślić czy wnioskodawczyni była cały czas na budowie, zaś świadek M. S. wskazywał, że ubezpieczona czasami była na budowie, a czasami nie. Podkreślił także, że mogło się zdarzyć że skarżącej nie było cały dzień na budowie.

Wobec powyższych okoliczności w konkluzji nie sposób zgodzić się ze skarżącą oraz płatnikiem składek, iż przynależne ubezpieczonej zadania w związku z zajmowanym stanowiskiem pracy zaopatrzeniowca mogła wykonywać od 7 do 15 zgodnie z obowiązującymi ją normami czasu pracy. Co więcej nie sposób nie dostrzec, co potwierdza znajdujący się w aktach sprawy wydruk z rachunku bankowego, że w godzinach, w których skarżąca miała świadczyć pracę na rzecz swojego pracodawcy dokonywała płatności kartą.

Tutejszy sąd ustalił także, jak wynika z zeznań płatnika składek, że praca wnioskodawczyni nie była nadzorowana. Wobec tego nie sposób ustalić komu ubezpieczona jako pracownik podlegała, przez kogo była rozliczana z powierzonych zadań.

Po przeanalizowaniu zebranego w sprawie materiału dowodowego tutejszy sąd doszedł także do przekonania, że nie istniała potrzeba gospodarcza zatrudnienia ubezpieczonej w oparciu o umowę o pracę zwłaszcza, że przed jak i już po ustaniu analizowanego stosunku pracy na stanowisko zaopatrzeniowca nie została zatrudniona żadna inna osoba. W tym kontekście zaakcentowania wymaga również okoliczność, że w 2020 roku przedmiotowa fundacja złożyła do (...) wnioski o dofinansowanie. Oznacza to, że sytuacja finansowa spółki w tamtym okresie nie była najlepsza, zaś samo dofinansowanie miało na celu zachowanie jedynie dotychczasowych miejsc pracy, nie zaś doprowadzenie do rozwinięcia prowadzonej już działalności. Powyższe znajduje odzwierciedlenie wprost w zeznaniach płatnika składek, który wskazywał że wysokość dofinansowania powiązana była z ilością zatrudnionych już pracowników, chodziło o utrzymanie zatrudnień. W dalszej części swych zeznań płatnik podniósł, że koniec umowy oznaczał koniec zobowiązania wobec (...) a także że stanowisko pracy wnioskodawczyni było związane z (...).

O pozorności zatrudnienia można mówić nie tylko w sytuacji gdy praca nie jest faktycznie świadczona przez pracownika na rzecz pracodawcy, ale również wtedy gdy praca co prawda jest wykonywana, jednakże nie odbywa się wedle zasad określonych reżimem stosunku pracy. Z tego rodzaju sytuacją mamy bowiem do czynienia na gruncie niniejszej sprawy. Sąd nie neguje, że wnioskodawczyni wykonywała pewne czynności na rzecz płatnika składek w spornym okresie, jednak zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w sposób oczywisty wskazuje, że czynności te nie były wykonywane w reżimie stosunku pracy. Istotną bowiem cechą stosunku pracy jest podporządkowanie pracownika kierownictwu pracodawcy, a jego brak jak w omawianym przypadku stanowi wystarczającą przesłankę aby uznać, że wykonywana praca nie jest świadczona w ramach stosunku pracy (art. 22 § 1 k.p.).

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1 i art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2021.423 t.j.) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

O uznaniu stosunku łączącego dwie osoby za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Definicja pracownika, na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych, została zawarta w przepisie art.8 ust.1 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowi, iż za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy. Pojęcie stosunku pracy o jakim mowa w art.8 ust.1 ww. ustawy jest równoznaczne z pojęciem stosunku pracy definiowanym przez art.22 k.p. (wyrok SN z 13.07.2005 r., I UK 296/04, OSNP 2006/9-10/157).

Według art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku kodeks pracy, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 roku o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

Wskazać należy, że stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok SA w Lublinie z 17.01.2006 r. III AUa 433/2005, Wspólnota (...)).

Sam fakt, że oświadczenia stron umowy o pracę zawierają określone w art. 22 k.p. formalne elementy umowy o pracę nie oznacza, że umowa taka jest ważna.

W przedmiotowej sprawie słusznie organ rentowy stanął na stanowisku, że A. B. z tytułu zawartej z płatnikiem Fundacja (...) umowy o pracę nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 1 czerwca 2020 roku do dnia 31 maja 2021 roku.

W ocenie Sądu poczynione w sprawie ustalenia uzasadniają stwierdzenie, że zakwestionowana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych umowa o pracę została zawarta dla pozorów, to jest bez zamiaru realizacji obowiązków z niej wynikających.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów.

Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz

i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (wyrok SN z dnia 2 lipca 2008 roku, sygn. akt II UK 334/07, opubl. L.).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (lex nr 590241), iż o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 21 maja 2010 r. w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) SN wskazał, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystał z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 r. w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (lex numer 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy tym wszak założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenie zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p.

Głównym celem zawarcia umowy o pracę winno być nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia jest uzyskanie wskazanych korzyści.

Tym samym nie można byłoby czynić odwołującej zarzutów, że zawarła umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym wszakże warunkiem, że na podstawie kwestionowanej umowy realizowałaby zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Podkreślić także należy, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają kształtować elementy stosunku pracy zgodnie z wolą stron.

Pozorność umowy o pracę ma miejsce nie tylko wówczas, gdy mimo jej zawarcia praca w ogóle nie jest świadczona, ale również wtedy, gdy jest faktycznie świadczona, lecz na innej podstawie niż umowa o pracę. W każdym przypadku decydujące znaczenie ma treść umowy i okoliczności faktyczne jej wykonywania. Podporządkowanie jest jedną z najistotniejszych cech stosunku pracy. Jej brak jest wystarczający do uznania, że wykonywana praca nie jest świadczona w ramach stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z 8 lipca 2009 r., I UK 43/09, LEX nr 529772).

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego musiał zatem badać, czy pomiędzy wnioskodawczynią, a płatnikiem składek istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

Dokument w postaci umowy o pracę nie jest niepodważalnym dowodem na to, że osoby podpisujące go faktycznie złożyły oświadczenia woli o treści zapisanej w dokumencie. Mimo istnienia formalnej umowy o pracę, możliwe jest ustalenie, że w konkretnych okolicznościach faktycznych zawarta ona została dla pozorów (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 września 2015 roku, III AUA 622/15).

W tej sytuacji do Sądu należało przeprowadzenie oceny, czy analizowany stosunek prawny nosił konstytutywne cechy stosunku pracy.

W tym celu Sąd zbadał, czy wnioskodawczyni osobiście świadczyła pracę podporządkowaną pracodawcy (pod kierownictwem pracodawcy) w sposób ciągły, odpłatny, na rzecz i ryzyko pracodawcy. Dokonanie powyższego ustalenia miało bowiem znaczenie dla objęcia ubezpieczonego obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowymi, chorobowym oraz wypadkowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Zdaniem Sądu analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że nawet jeśli ubezpieczona w spornym okresie od dnia 1 czerwca 2020 roku do dnia 31 maja 2021 roku wykonywała na rzecz płatnika składek pewne czynności, to nie miało to miejsca w ramach stosunku pracy.

Wprawdzie płatnik składek przedłożył w toku postępowania akta osobowe ubezpieczonej to jednak w ocenie Sądu dokumenty te nie świadczą o wykonywaniu pracy w reżimie stosunku pracy. Stworzenie tej dokumentacji miało jedynie uprawdopodobnić świadczenie pracy. Dokumentacja kadrowa potwierdza jedynie fakt formalnego jej sporządzenia, a nie jest dowodem faktycznego istnienia pomiędzy stronami stosunku pracy. Do ustalenia, że doszło do powstania między stronami stosunku pracy nie jest wystarczające spełnienie warunków formalnych zatrudnienia, a konieczne jest ustalenie, że strony miały zamiar wykonywać obowiązki stron stosunku pracy, wynikające z umowy o pracę i to czyniły.

Do ustalenia, że doszło do powstania między stronami stosunku pracy nie jest wystarczające spełnienie warunków formalnych zatrudnienia, a konieczne jest ustalenie, że strony miały zamiar wykonywać obowiązki stron stosunku pracy, wynikające z umowy o pracę i to czyniły. Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar dowodowy w rozpoznawanej sprawie spoczywał na wnioskodawczyni.

Co warto podkreślić w przedmiotowej sprawie nie zostały przedstawione żadne dowody, potwierdzające zakres obowiązków skarżącej na wskazanym stanowisku pracy zaopatrzeniowca. Gołosłowne zapewnienia wnioskodawczyni, iż wiedziała co ma robić ponieważ już we wcześniejszym okresie tj. w dniu 1 września 2017 roku zawarła z płatnikiem

składek jedną umowę o pracę, z której treści wynikało, że została zatrudniona na stanowisku zaopatrzeniowca nie mogły stanowić podstawy ustaleń faktycznych w kontekście analizy spornej umowy o pracę.

Ponadto jak wskazano, w ocenie materiału dowodowego pomiędzy zeznaniami wnioskodawczyni, płatnika składek oraz powołanych w sprawie świadków występowały zasadnicze rozbieżności, co do okoliczności świadczenia pracy przez ubezpieczoną, w tym obowiązków jakie przynależne były do stanowiska zaopatrzeniowca, jak i czasu pracy.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy potwierdził, że nie istniała rzeczywista potrzeba zatrudnienia odwołującej w fundacji, albowiem przed jak i już po ustaniu analizowanego stosunku pracy na stanowisko zaopatrzeniowca nie została zatrudniona żadna inna osoba. Fakt ten utwierdza Sąd w przekonaniu, że zatrudnienie wnioskodawczyni przez płatnika było ekonomicznie nieuzasadnione, a co za tym idzie było fikcyjne. Natomiast w przedmiocie dofinansowania, w tym wniosku z jakim przedmiotowa fundacja wystąpiła do (...) tutejszy sąd szerzej wypowiedział się we wcześniejszej części uzasadnienia, a mianowicie na gruncie oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Nie sposób także pominąć, iż w godzinach, w których skarżąca miała świadczyć pracę na rzecz swojego pracodawcy (od 7 do 15) w istocie dokonywała płatności kartą co potwierdza znajdujący się w aktach sprawy wydruk z rachunku bankowego.

Istotnym był także fakt, iż przed ponownym zgłoszeniem do ubezpieczeń społecznych przez płatnika składek Fundacja (...) A. B. od dnia 1 września 2018 roku nie posiadała tytułu do ubezpieczeń społecznych. Zdaniem sądu niepewność dotycząca braku tytułu do ubezpieczeń, z którego wnioskodawczyni mogłaby nabyć prawo do zasiłku chorobowego była czynnikiem inicjującym do podpisania spornej umowy o pracę.

Przede wszystkim jednak zwrócić należy uwagę na to, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie potwierdza, aby płatnik składek sprawował bieżącą kontrolę i nadzór nad pracą wnioskodawczyni, w szczególności, aby wskazywał na konkretne bieżące zadania do realizacji związane z powierzonym stanowiskiem. Jest to istotne, albowiem zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu. Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika także, aby płatnik składek wydawał ubezpieczonej polecenia, co do bieżącego wykonywania pracy. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika także, aby płatnik rozliczał skarżącą z pracy. Jest to istotne, jeżeli uwzględni się, że zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu. Przyjęcie, że pracownik wykonuje pracę pod kierownictwem pracodawcy oznacza, że przejawy takiego kierownictwa będą mieć miejsce w trakcie realizacji procesu pracy. Pracodawca wskazuje zadania oraz proces ich realizacji. Wykonywanie poleceń jest fundamentem wzajemnych relacji między stronami stosunku pracy. Innymi słowy, istotą pracy umownie podporządkowanej jest możliwość codziennego konkretyzowania pracownikowi jego obowiązków, a w szczególności określania czynności mieszczących się w zakresie uzgodnionego rodzaju pracy i sposobu ich wykonywania. Przy tym pracowniczego podporządkowania nie można utożsamiać z permanentnym nadzorem (obserwacją) przełożonego nad sposobem czy też właściwym tempem wykonywanych czynności, wystarczy bowiem wskazanie zadania i zakreślenie terminu jego wykonania, a następnie kontrola jakości i terminowości wykonanej pracy. Istotne natomiast jest to, że pracownik nie ma samodzielności w określaniu bieżących zadań, ponieważ to należy do sfery pracodawcy organizującego proces pracy. Wyznaczanie osobie zatrudnionej w sposób jednostronny miejsca, w którym ma ona wykonywać pracę, a także określanie godzin jej pracy, wskazuje na istnienie cechy charakterystycznej dla umowy o pracę. Codzienne stawianie się do pracy, bez z góry określonych czynności do wykonania i realizowanie na bieżąco poleceń przełożonych, zwykle świadczy o wykonywaniu pracy pod kierownictwem pracodawcy./ II PK 27/18 - wyrok SN - Izba Pracy z dnia 16-05-2019/.

Dla stwierdzenia, że w treści stosunku prawnego występuje pracownicze podporządkowanie pracownika pracodawcy, z reguły wskazuje się na takie elementy jak: określony czas pracy i miejsce wykonywania czynności, podpisywanie listy obecności, podporządkowanie pracownika regulaminowi pracy oraz poleceniom kierownictwa co do miejsca, czasu i sposobu wykonywania pracy oraz obowiązek przestrzegania norm pracy, obowiązek wykonywania poleceń przełożonych, wykonywanie pracy zmianowej i stała dyspozycyjność, dokładne określenie miejsca i czasu realizacji powierzonego zadania oraz ich wykonywanie pod nadzorem kierownika itp. (II UK 202/18 - postanowienie SN - Izba

Pracy z dnia 29-05-2019). Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika, iż wnioskodawczyni codziennie świadczyła pracę w określonym miejscu i czasie – w godzinach 7-15.

Reasumując, ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby pomiędzy stronami umowy o pracę doszło do nawiązania rzeczywistego stosunku pracy i do faktycznego świadczenia umówionej rodzajowo pracy w reżimie podporządkowania pracowniczego przez ubezpieczoną zgodnie z badaną umową o pracę w okresie od dnia 1 czerwca 2020 roku do dnia 31 maja 2021 roku. na rzecz płatnika składek.

W ocenie Sądu na gruncie rozpoznawanej sprawy strony umowy musiały mieć świadomość tego, że umowa nie będzie ich obowiązywać, a ich ewentualne zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne będą krótkotrwałe. Nawiązanie stosunku pracy, którego elementami są zobowiązanie się pracownika do wykonywania pracy i zobowiązanie pracodawcy do wypłacania wynagrodzenia, nie było rzeczywistym celem stron. Stronom chodziło o uzyskanie wysokich świadczeń z ubezpieczenia chorobowego i temu celowi podporządkowały skonstruowanie określonej sytuacji prawnej, a umowa o pracę stanowić miała przede wszystkim narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę nie mogło stanowić zaś podstawy do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowników. Jak już podniesiono wcześniej głównym celem zawarcia umowy o pracę winno być nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia jest uzyskanie wskazanych korzyści.

Wobec powyższego Sąd uznał, że zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odpowiada prawu i na podstawie art.477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie – punkt 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku na podstawie art. 98 k.p.c., a wysokość wynagrodzenia pełnomocnika organu rentowego ustalił zgodnie z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz.265).